

Lunds universitet
Rektor

Juridiska avdelningen
Åsa Kullgren
BESLUT

2003-05-15
Reg.nr 31-5844-02

Anmälan mot Lunds universitet angående handläggningen av två anställningsärenden

Anmälan

E har i en skrivelse anhållit om att Högskoleverket skall pröva om handläggningen av två anställningsärenden vid Lunds universitet stämmer överens med gällande bestämmelser. Han har därvid anfört bl.a. följande.

Den 16 maj 2001 ledigkunjorde Lunds universitet en anställning som universitetslektor i neurologi förenad med befattning som överläkare vid Universitetssjukhuset i Lund eller vid Universitetssjukhuset MAS i Malmö. Vid denna tidpunkt innehade A, sedan den 1 januari 2000, en tidsbegränsad heltidsanställning som universitetslektor med placering vid Universitetssjukhuset i Lund och B, sedan den 1 januari 1999, en tidsbegränsad heltidsanställning som universitetslektor med placering vid Universitetssjukhuset MAS i Malmö.

Vid ansökningstidens utgång hade A och B och därutöver ytterligare fyra sökande (C, D, E och F) anmält sig som sökande. Samtliga sakkunniga placerade C i första förslagsrummet till tjänsten. Den 5 september 2002 beslutade medicinska fakultetens dekanus på medicinska fakultetsstyrelsens vägnar att, med hänvisning till medelsbrist, avbryta tillsättningsförfarandet. Det är uppenbart att det för undervisningens genomförande erfordras akademiska lärare i neurologi vid såväl Universitetssjukhuset i Lund som vid Universitetssjukhuset MAS i Malmö. Trots den konstaterade medelsbristen har både A och B fått fortsatta tidsbegränsade förordnanden som heltidsanställda universitetslektorer i Lund respektive Malmö.

Den 20 juni 2001 ledigkunjorde Lunds universitet en anställning som universitetslektor i psykiatri förenad med befattning som specialistläkare vid Universitetssjukhuset MAS i Malmö. Vid denna tidpunkt innehade G en tidsbegränsad heltidsanställning som universitetslektor med placering vid detta sjukhus. Vid ansökningstidens utgång hade G och därutöver ytterligare fyra sökande (H, I, J och K) anmält sig som sökande. Två av de sakkunniga placerade H i första förslagsrummet till tjänsten medan den tredje sakkunnige placerade I i första förslagsrummet. Den 13 juni 2002 beslutade Medicinska lärarförslagsnämnden att bordlägga ärendet till dess att de ekonomiska

BESLUT

2003-05-15

Reg.nr 31-5844-02

Sid 2

förutsättningarna för tjänsten var utklarade. Efter det att de sökande i juni 2002 fått del av de sakkunnigas utlåtanden och beslutet om bordläggning har inga officiella meddelanden lämnats till de sökande beträffande ärendets fortsatta handläggning. Oberoende källor har upplyst honom om att prodekanus vid medicinska fakulteten har tagit kontakt med en av de sökande och erbjudit henne en anställning på tre år som lektor i psykiatri. När hon tackade nej till detta erbjudande erbjöds tjänsten till en annan person.

I båda ärendena har den i högskoleförordningen angivna anställningsordningen frångåtts, med hänvisning till motiv som verkar vara konstruerade. Härigenom har de sökandes rätt att få sina meriter prövade enligt regeringsformens bestämmelser om att avseende endast får fästas vid sakliga grunder kränkts. Det synes dessutom uppenbart att Lunds universitet åsidosatt bestämmelserna i högskoleförordningen om att anställningar som inte avser en tid som är kortare än sex månader skall ledigkungöras. Slutligen ifrågasätter han om bordläggningen i det senare av de två ärendena under mer än ett halvår kan anses förenlig med bestämmelserna i förvaltningslagen om att ärenden som berör enskild skall handläggas så snabbt som möjligt.

Utredning

Universitetets yttrande

Högskoleverket har anmodat Lunds universitet att yttra sig över anmälan.

I yttrandet har universitetet uppgett bl.a. följande. Medicinska fakulteten har erfart att de ekonomiska förutsättningarna för tillsättningarna förändrats under tiden som processen med beredning av de två anställningsärendena fortskridit. Ekonomiska argument liksom effektivitetsargument skall vägas in när universitet och dess fakulteter och institutioner påtar sig åtaganden, särskilt sådana med lång varaktighet. I sitt yttrande hänvisar universitetet också till medicinska fakultetens yttrande.

Medicinska fakulteten har uppgett bl.a. följande.

I början av 2002 fick institutionen för klinisk neurovetenskap erfara att finansieringen av en av de fast anställda universitetslektorerna vid institutionen skulle komma att reduceras drastiskt. Institutionen anhöll i detta läge om att fakulteten skulle avbryta anställningsförfarandet (tjänsten som lektor i neurologi) då det var uppenbart att full finansiering skulle komma att saknas för minst en lärarbefattning. Fakultetsstyrelsen beslöt senare under 2002 att för det löpande året anvisa sådana medel till institutionen att finansiering av den aktuella anställningen säkerställdes för det löpande året. Ställningstagande till fortsatt finansiering av denna befattning finns ännu inte.

Anställningen som universitetslektor i psykiatri ledigkungjordes i juni 2001. Under det år som gått sedan ledigkungörandet skedde har de ekonomiska problemen för grundutbildningen tilltagit. I ett sådant läge måste alla åtaganden provas extra noga och omprövas. Att långsiktigt binda tillgängliga resurser i en

BESLUT

2003-05-15

Reg.nr 31-5844-02

Sid 3

enda anställning av en universitetslektor är i nuvarande ekonomiska situation inte försvarbart. Såvitt avser påståendet angående prodekanus kontakter med enskilda psykiatrer har denne haft i uppdrag att sondera intresset hos kliniskt verksamma allmänpsykiatrer med lärarkompetens för uppdrag som adjungerade lektorer på deltid. Det har aldrig varit fråga om att vid sidan av tillsättningsärendet hitta en annan universitetslektor, varken för vikariat eller annan visstidsanställning.

Medicinska fakulteten anser att så länge resurssituationen är oklar och underskotten för grundutbildningsprogrammen är stora, är det bäst att lösa bemanningsproblematiken genom korta lärarförordnanden, som ibland får prolongeras. Det är olyckligt om enskilda intressen i ett ärende får vänta länge på beslut och fakultetsstyrelsen beklagar att ärendet om anställning av universitetslektor tagit den långa tid det gjort innan det slutliga beskedet om att avbryta tillsättningen kunnat ges.

Av universitetets handlingar framgår att medicinska fakulteten den 17 december 2002 beslutade att avbryta tillsättningen av befattningen som universitetslektor i psykiatri.

Anmälares kommentar till universitetets yttrande

E har beretts tillfälle att yttra sig över vad Lunds universitet har uppgett. Han har därvid anfört bl.a. följande.

Lunds universitet har avbrutit anställningsförfarandet av de aktuella tjänsterna utan att ha sakliga motiv härför. Universitetet har ett ofrånkomligt behov av två universitetslektorer i neurologi. Att ett sådant behov verkligen föreligger visas av att det vid båda sjukhusen sedan lång tid finns vikariatsförordnade universitetslektorer i ämnet som upprätthålls av två av de personer som sökt den ledigkunjorda anställningen som lektor. Universitetet har åsidosatt gällande bestämmelser genom att utan ansökningsförfarande, ha förordnat dessa som vikarierande universitetslektorer i neurologi för längre tid än de i högskoleförordningen stipulerade sex månaderna.

Utredningen i övrigt

I ärendet har Sten Levander, professor och chefsöverläkare vid rättspsykiatriska kliniken i Malmö, inkommit med en skrivelse. Han har, som ämnesföreträdare, bl.a. med sin skrivelse velat framföra en rad sakförhållanden och konsekvenser av fakultetens beslut som inte redovisats i universitetets yttrande. Han har därvid anfört bl.a. följande.

Den kliniska undervisningen bedrivs i såväl Lund som Malmö. Antalet studenter och kurser är identiska. Trots detta har fakulteten under alla år i samband med resurstilldelningen för grundutbildningen i psykiatri systematiskt missgynnat Malmö. Det råder allmän brist på akademiskt meriterade psykiatrer, i synnerhet vad avser personer med professorskompetens. E har förklarats kompetent för professur i allmänpsykiatri och innehaft en rådstjänst vid Medicinska forskningsrådet. Motiveringen till besluten att bordlägga frågan om lektoratet i

BESLUT

2003-05-15

Reg.nr 31-5844-02

Sid 4

psykiatri och beslutet att avbryta tillsättningen har varierat. Han har fått såväl officiella som inofficiella förklaringar. En motivering till bordläggning har varit att det varit svårt att rekrytera personer med allmänpsykiatrisk kompetens. Fyra av de sökande var dock docenter, varav en förklarats professorskompetent i såväl allmänpsykiatri som rättspsykiatri. Man har framhållit att det inte fanns pengar men samtidigt fanns det pengar till adjungerade lärare. Man har sagt att man inte ville binda sig för längre förordnanden men samtidigt erbjöds en av de sökande till lektoratet ett treårigt förordnande som lärare. Han har försökt att anställa E Ericsson som adjungerad lektor. Han har dock från fakulteten fått beskedet att en sådan anställning skulle stoppas högre upp i beslutsordningen. Detta är ett klart besked för honom att ovidkommande personhänsyn funnits bakom det officiella beslutet att avbryta tillsättningsärendet.

Tillämpliga bestämmelser

Enligt 1 kap. 9 § regeringsformen skall domstolar samt förvaltningsmyndigheter och andra som fullgör uppgifter inom den offentliga förvaltningen i sin verksamhet beakta allas likhet inför lagen samt iakttaga saklighet och opartiskhet.

Av 4 kap. 18 § högskoleförordningen (1993:100, ändrad genom SFS 2002:761) framgår bl.a. följande.

Innan en lärare anställs tills vidare eller tills vidare för viss tid skall högskolan kungöra anställningen till ansökan ledig och genom annonsering eller ett därmed likvärdigt förfarande informera om den. Detta gäller dock bl.a. inte anställning som avser en tid som är kortare än sex månader.

Enligt 7 § förvaltningslagen (1986:223) skall varje ärende där någon enskild är part handläggas så enkelt, snabbt och billigt som möjligt utan att säkerheten eftersätts.

Högskoleverkets bedömning

Lunds universitet har beslutat att avbryta anställningsförfarandena för två anställningar med hänvisning till att medelsbrist uppkommit. E har ifrågasatt om detta varit det verkliga skälet och bl.a. påpekat att två personer fått förlängda, tidsbegränsade anställningar som universitetslektorer trots medelsbristen. Medicinska fakultetsstyrelsen vid Lunds universitet har anfört att så länge resurssituationen är oklar, är det ändamålsenligt att lösa bemanningsproblematiken genom korta lärarförordnanden som ibland förlängs.

Högskoleverket konstaterar att varje universitet och högskola har arbetsgivaransvaret för de anställda vid lärosätet och själva bestämmer vilka anställningar som skall finnas utifrån högskoleförordningens regler och de resurser som finns tillgängliga för lärosätet. Så länge ett lärosäte inte har beslutat att anställa viss sökande, har det rätt att avbryta anställningsförfarandet.

E har anfört att Lunds universitet har avbrutit de båda anställningsförfarandena utan sakliga skäl. Vad han har anfört som stöd för sin uppfattning och vad som i

BESLUT

2003-05-15

Reg.nr 31-5844-02

Sid 5

övrigt framkommit i ärendet, utgör inte skäl för att Högskoleverket skall kunna dela hans åsikt. Verket har mot denna bakgrund inga anmärkningar mot Lunds universitets beslut att avbryta de båda anställningsförfarandena.

E har uppgett att han från oberoende källor blivit upplyst om att prodekanus vid medicinska fakulteten erbjudit en av de sökande en anställning på tre år som lektor i psykiatri. Han menar att universitetet därmed åsidosatt högskoleförordningens bestämmelse om att anställningar som inte avser en tid som är kortare än sex månader skall ledigkungöras. Universitetet har uppgett att prodekanus haft i uppdrag att sondera intresset hos kliniska verksamma allmänpsykiatrer med lärarkompetens för uppdrag som lärare.

Högskoleverket konstaterar att kravet på ledigkungörelse av anställningen enligt 4 kap. 18 § högskoleförordningen gäller för det fall någon skall anställas. Denna regel hindrar inte att ett lärosäte, såsom universitetet i detta fall gjort, sonderar intresset bland t.ex. verksamma allmänpsykiatrer för uppdrag som lärare.

E ifrågasätter också om bordläggningen av det ena ärendet under mer än ett halvår kan anses förenlig med bestämmelserna i förvaltningslagen om att ärenden som berör enskild skall handläggas så snabbt som möjligt. Enligt 7 § förvaltningslagen skall varje ärende där någon enskild är part handläggas så enkelt, snabbt och billigt som möjligt utan att säkerheten eftersätts. En myndighet har också ansvar för att ett ärende blir tillräckligt utrett. Högskoleverket konstaterar att skälet till att universitetet bordlagt det aktuella anställningsärendet var att klarlägga de ekonomiska förutsättningarna för tjänsten. Universitetet har beklagat den långa handläggningstiden. Handläggningstiden framstår som lång, men med tanke på de överväganden som universitetet haft att göra finner Högskoleverket inte skäl att anmärka mot handläggningen.

E har i yttrande över universitetets svar anfört att Lunds universitet har åsidosatt gällande bestämmelser genom att, utan ansökningsförfarande, ha förordnat vikarierande universitetslektorer i neurologi för längre tid än de i högskoleförordningen stipulerade sex månaderna, trots att det inte funnits någon tillsvidareanställd lärare att vikariera för och trots att behovet av sådana lärare måste anses permanent. Högskoleverket kommer att utreda denna fråga i ett särskilt ärende.

Med dessa besked avslutas ärendet.

Detta beslut har fattats av chefsjuristen Annica Lindblom i närvaro av verksjuristen Christian Sjöstrand efter föredragning av verksjuristen Åsa Kullgren.

Annica Lindblom

Åsa Kullgren

Kopia till: E